

Webbutbildningen *Äldre med diabetes*

Marianne Pegelow

Diabetessjuksköterska
Vårdutvecklingsledare, MSc

Kunskapsteam diabetes (LUCD)
Akademiskt primärvårdscentrum

marianne.pegelow@sll.se

2011 -Nationell utvärdering av diabetesvården

Förbättringsområden för kommunerna:

- Öka utbildning och fortbildning
- Rutiner kring delegering
- Vårdprogram

2014 - Nationellt vårdprogram Äldre med diabetes

Personal verksam i:

- Hemsjukvård
- Vårdboende
- Kommunal omsorg

2015 -Webbutbildningen Äldre med diabetes

Förutsättningar:

- För undersköterskor och vårdbiträden
- Utgå från vårdprogrammet
- Ta ca 1 timme
- Tillgänglig för målgruppen
- Utformas för att spridas nationellt

Medverkande

Manusförfattare

Marianne Pegelow

Distriktssköterska/ diabetessjuksköterska
Vårdutvecklingsledare
LUCD/Akademiskt primärvårdscentrum

Monica Pehrsson

Leg dietist, MSc
Vårdutvecklingsledare
LUCD/Akademiskt primärvårdscentrum

Illustrationer

Jonas Burman

Produktion & grafisk framställning

Liv Nordwall,

E-lärandeproducent/produktionsledare
Karolinska Institutet

Petra Hellbom

E-lärandeproducent
Karolinska Institutet

Ett stort tack till:

Referensgruppen

Barbro Elisson Tural
Maria Pierrou
Marketta R. Andersson
Renata Zamojska

Testgruppen

Anna Svensson
Ann-Charlotte Yman
Birgitta Svärd
Emmelie Sjökvist
Hanna Karlsson
Marianne Svegard
Martina Ringsö
Mia Ericsson

Nationella programrådet diabetes

Kunskapskrav enligt vårdprogrammet

Kännedom om:

- Skillnaden mellan typ1- och typ 2 -diabetes
- Hypo- och hyperglykemi
- Matens betydelse
- Förändringar i vikten som kan påverka blodsockret
- Förvirring, tänkbara orsaker
- Fotproblem, fotsår och att förebygga fotsår

Framtagandet av manus

- Lärandemål
- Preliminärt manus
- Granskning och justering
- Test av webbversionen

Faktorer som beaktades

- Språket
- Realistisk berättelse
- Belysa vanliga missuppfattningar
- Skilda avsnitt

Exempel på vad som finns med

- Hyper- och hypoglykemi
- Mat och vikt
- Olika läkemedel/ risken för Laktatacidos
- Om fotsår
- Typ 1 och ketoacidosis

Den färdiga versionen

- Introduktion
- Inledande kunskapstest
- Berättelsen om Doris
- Frågor
- Fakta, "Lär dig mer", "Visste du att?"
- Avslutande kunskapstest
- Kursintyg
- Frivillig utvärdering

Länkar till webbutbildningen

www.aldremeddiabetes.se

www.skl.se Sök på äldre med diabetes

www.akademisktprimarvardscentrum.se

rubrik: E-lärande

<https://www.swenurse.se/diabetesnurse/>

rubrik: utbildning

Fördelningen mellan de 20 438 som gjort utbildningen

- 11 862 undersköterskor
- 3 672 vårdbiträden
- 4 904 annan profession

Kursutvärdering

...bra att få uppdatera sig
...man blir påmind om saker

Alla webbaserade kursers minus
är att man inte kan ställa frågor

Kanske lite mer om typ 1

Beredskapen för att reagera och agera -

*undersköterskors upplevelser av en webbutbildnings betydelse
för vården av äldre med diabetes*

- Ökad uppmärksamhet,
handlingsberedskap och säkerhet
- Möjlighet till klinisk tillämpning,
fungerande samverkan och kontinuerlig
uppdatering har betydelse

Magisteruppsats i Klinisk medicinsk vetenskap KI vt 2017

Avslutningsvis

- Alla som arbetar i äldre vården kommer att möta en Doris eller en Arne
- Webbutbildningen kan ses som en basutbildning, men....
- ... kan behöva kompletteras med t ex lokala utbildningsinsatser med möjlighet till diskussion utifrån patientfall och aktuella situationer

Meny

Välkommen

- ▶ Del I start
- ▶ Del II start
- ▶ Del III start
- ▶ Del IV start

Vård av äldre med diabetes

Så fungerar kursen

Vård av äldre med diabetes

en webbutbildning för dig som arbetar med äldre

Välkommen!

Denna kurs vänder sig till dig som arbetar med äldre med diabetes.

Det är viktigt att ha goda kunskaper om diabetes för att kunna erbjuda de äldre en god och säker vård. Utbildningen är webbaserad och tar ungefär 1 timme att gå igenom.

När du är klar kommer du att få ett kursintyg.

En kort presentation om syftet med kursen:

Möt Doris, 83 år med typ 2-diabetes

Du kommer att följa berättelsen om vår huvudperson, Doris som har typ 2-diabetes.

Du kommer att få svara på frågor och läsa fakta.

Tips inför utbildningen:

- Planera din tid så att du kan sitta ostört
- Förbered dig gärna genom att läsa vårdprogrammet "[Äldre och diabetes](#)"
- Se en kort guide till kursen: [Så går det till](#)

Klicka på knappen nere till höger – NÄSTA – för att börja utbildningen.

Lycka till!

Ett samarbete mellan:

Bildexempel från utbildningen

Doris mår inte bra ...

... men kan inte förklara vad som är fel. Hon är blek och har svettdroppar i pannan, som känns lite kall. Hon verkar orolig och lite rastlös och försöker resa sig flera gånger, men är för svag och faller bakåt ned i fåtöljen igen.

Nahida upptäcker att Doris har glömt att äta, matlådan står kvar oöppnad på matbordet. Doris kommer inte ihåg om hon har ätit eller druckit något annat.

I kylskåpet står flera gamla halvätta matlådor.

Vad skulle orsaken till Doris låga blodsockervärde kunna vara?

- ☐ Att Doris ätit en för liten portion mat.
- ☐ Att Doris har en infektion i kroppen.
- ☐ Att Doris rört sig för lite.

Meny

- Välkommen
- ▶ Del I start
- ▼ Del II start
 - ▶ Doris får problem med blodsoc...
 - ▼ Hemsjukvården kommer till Doris
 - Doris mår inte bra...
 - Fråga om blodsockervärde
 - Fakta: Riktvärden
 - Fråga om orsaker till lågt blo...
 - Fakta: Orsaker till lågt blodso...
 - Fakta: Lågt blodsocker
 - Fråga om första åtgärd vid lå...
 - Fråga om symptom vid lågt b...
 - ▶ Nahida ringer Ulla
 - ▶ Nahida ger Doris något att äta
 - ▶ När Doris mår lite bättre
- ▶ Del III start
- ▶ Del IV start

Vård av äldre med diabetes

Så fungerar kursen

Vad skulle orsaken till Doris låga blodsockervärde kunna vara?

fråga
5

☐ Att Doris ätit en för liten portion mat.

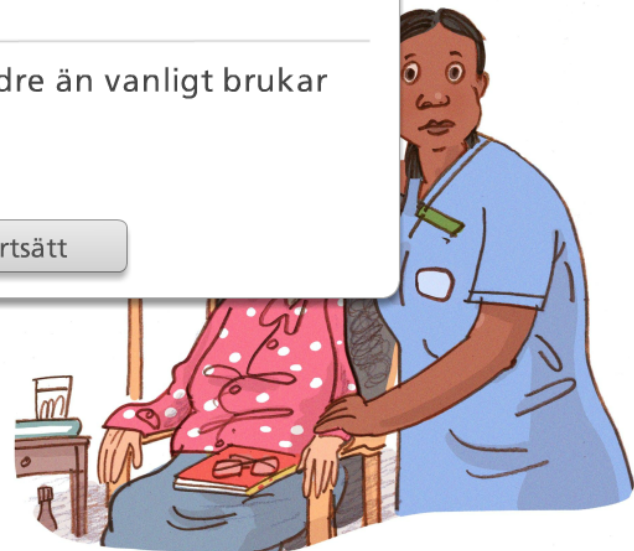
☐ Att Doris ha

☒ Att Doris rö

Fel

Om man rör sig mindre än vanligt brukar blodsockret stiga.

Fortsätt

SVARA

Meny

- Välkommen
- ▶ Del I start
- ▼ Del II start
 - ▶ Doris får problem med blodsoc...
 - ▼ Hemsjukvården kommer till Doris
 - Doris mår inte bra...
 - Fråga om blodsockervärde
 - Fakta: Riktvärden
 - Fråga om orsaker till lågt blo...
 - Fakta: Orsaker till lågt blodso...
 - Fakta: Lågt blodsocker
 - Fråga om första åtgärd vid lå...
 - Fråga om symptom vid lågt b...
 - ▶ Nahida ringer Ulla
 - ▶ Nahida ger Doris något att äta
 - ▶ När Doris mår lite bättre
- ▶ Del III start
- ▶ Del IV start

Vård av äldre med diabetes

Så fungerar kursen

Vad skulle orsaken till Doris låga blodsockervärde kunna vara?

fråga
5

☒ Att Doris ätit en för liten portion mat.

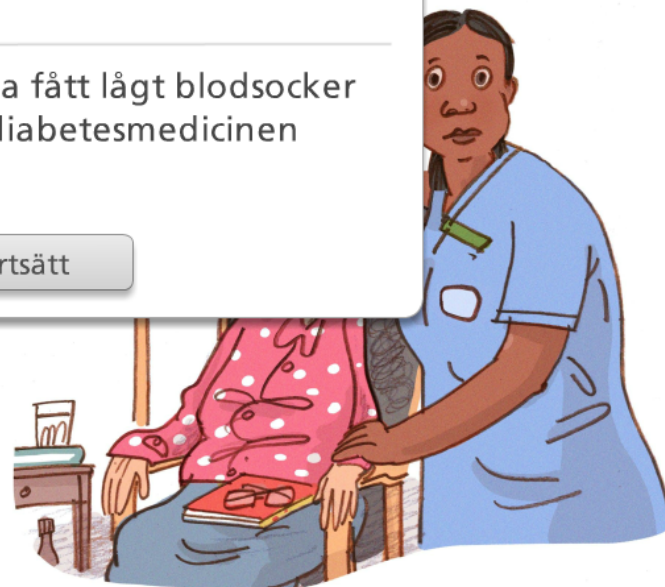
☐ Att Doris ha

☐ Att Doris rö

Rätt

Doris skulle kunna ha fått lågt blodsocker eftersom hon tagit diabetesmedicinen men ätit för lite.

Fortsätt

SVARA

Orsaker till lågt blodsocker kan vara...

Orsaker till lågt blodsocker kan vara att en person med diabetes har:

- Ätit en mindre portion mat än vanligt
- Hoppat över en måltid
- Låtit det gå för lång tid mellan måltiderna
- Rört sig mer än vanligt
- Ordinerats för hög dos insulin eller blodsockersänkande tabletter
- Av misstag fått eller tagit dubbel dos insulin eller blodsockersänkande tabletter
- Fått eller tagit insulin eller tabletter för tätt
- Druckit alkohol

?

Personer med diabetes
riskerar att...

Försämrade
blodcirkulation
kan leda till...

?

Högt blodsocker, blodtryck och blodfetter
Personer med diabetes riskerar att drabbas av
följdsjukdomar/komplikationer till
sjukdomen.

Högt blodsocker i kombination med högt
blodtryck och höga blodfetter kan på sikt
påverka blodcirkulationen genom
förändringar och förträngningar i
blodkärnen. Detta ökar risken för blodpropp.

Försämrade
blodcirkulation
kan leda till...

Fakta: Orsaker till lågt blodsocker

Orsaker till lågt blodsocker kan vara...

Visste du att...

Visste du att...

Visste du att...

Den medicinska termen för lågt blodsocker är hypoglykemi. Patienterna själva säger ofta "känning".

Meny

Välkommen

- ▶ Del I start
- ▶ Del II start
- ▶ Del III start
- ▼ Del IV start
 - ▶ Doris flyttar till vårdboende
 - ▶ Fotsår

▼ Dialog Arne och Doris

Fakta: Typ 1-diabetes

Lär dig mer om typ 1-diabetes

Lär dig mer om alkohol och d...

Lär dig mer om Syraförgiftni...

- ▶ Doris mår dåligt
- ▶ Doris blodsockervärde
- ▶ Ny kontakt med läkaren
- ▶ Doris får akut blodsockerfall
- ▶ Akut läge
- ▶ Slutet på berättelsen
- Medverkande

Vård av äldre med diabetes

Så fungerar kursen

Dialog Arne och Doris

- Nu tar jag samma doser varje dag av personalen och då kan blodsockret svänga upp och ned beroende på vilken mat som serveras, säger Arne.

- Det är lite känsligare med typ 1- än typ 2-diabetes. Vi som har typ 1 har ju inget eget insulin i kroppen och då är det väldigt viktigt med regelbundna tider för insulin och mat.

- Jag känner inte av när jag blir låg lika bra längre, säger Arne.
- Jag fick diabetes när jag var 15 år och när man haft diabetes länge känns det inte alltid lika tydligt när man håller på att få en känning. Det värsta var i ungdomen när man festade lite för mycket.

- Hur då? undrar Doris.

< FÖREGÅENDE

NÄSTA >